

At bera brek í Føroyum

TANN STØRSTI MINNILUTIN

- Tað sum hevur stóran týðning fyri brekøkið er, at tey sum bera brek, seta orð á viðurskiptini. Tí tað eru tey, meira enn nakar annar, ið veit hvat manglar. Vit hava tørv á at hoyra teirra rødd. Tað sigur Tóra við Keldu, forkvinna í meginfelagnum MEGD, um arbeiðið í Føroyum at betra umstøðurnar hjá teimum, ið bera brek

HALLUR AV RANA

HALLUR@SOSIALURIN.FO

3. desember er á hvørjum ári dagurin, tá lond kring allan heimin hátíðarhalda altjóða dag teirra, ið bera brek. Í Føroyum varð dagurin hátíðarhildin í Norðurlandahúsinum, har ein serstøk myndarframsýning lat upp.

Tað er meginfelagið MEGD, ið umboðar 24 ymisk feløg, sum skipaði fyri degnum, ið varpar ljós á umstøðurnar og lívin hjá teimum føroyingum, ið bera brek. Og tey eru fleiri, enn man vanliga ger sær far um. Tóra við Keldu, forkvinna í MEGD, vísir nevniliga á, at mett verður, at tíggjundi hvør føroyingur ber eitt brek.

- Vit hava ikki nøkur endalig hagtøl fyri Føroyar, men vanliga verður sagt, at 10 prosent av íbúgvunum í einum landi bera eitt brek. Tað siga vit úr frá teimum tølum, ið grannalondini brúka. Tað er ein stórur partur av føroyingum og tað verður eisini mangan sagt í ST-høpi, at tey sum bera brek, er tann størsti minnilutabólkurin í einum samfelag, sigur Tóra við Keldu.

Fevnir um nóg

Forkvinnan vísir á, at ein av orsökunum til stóra talið er, at hugtakið fevnir um eina ørgrynna av persónligum viðurskiptum.

- Bara í MEGD eru vit 24 lima-

feløg, so tað er ein breið definición av hvat eitt brek er. Tað er heldur ikki øll, ið eru so glað fyri at brúka hugtakið. Ein breið vifta av feløgum eru limafeløg hjá okkum, men tað er kortini ikki øll hesi, ið identifisera seg við orðið brek, sigur hon.

Tá tíggju prosent av føroyingum bera brek merkir tað, at allar-

helst allir føroyingar eru í familju við ella kenna onkran, ið ber brek. Kanska enntá uttan at man heilt veit av tí ella hugsar um tað. Tí er tað eisini so týðningarmikið, at tey sum bera eitt brek, eru við til at varpa ljós á hetta.

- Tað sum hevur stóran týðning fyri brekøkið er, at tey sum bera brek, seta orð á viðurskiptini. Tí tað eru tey, meira enn nakar annar, ið veit hvat manglar. Vit hava tørv á at hoyra teirra rødd, sigur Tóra við Keldu og leggur afturat.

- Tað sum vit uppliva í okkara arbeiði er, at tá onkur kennir ein, ið ber eitt brek, so skilja tey betri umstøðurnar og tað, ið skal til. Tí er tað okkara ynski, at fólk verða meira opin um avbjóðingina og sjálvi seta orð á hvat tað er, ið skal til.

Politiska røddin

MEGD er eitt meginfelag fyri tey feløg, ið virka innan brekøkið. Tað merkir, at arbeiðið hjá MEGD er avmarkað til at vera tann politiska røddin hjá limafeløgnum. At saman hoyrast tey betri, enn um tey 24 limafeløgini í hvør sínum lag skuldu stríðast fyri sínum málum.

Grundarlagið fyri alt arbeiðið hjá MEGD er ST-sáttmálin um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek frá 13. desember 2006 og sum Føroya løgting samtykti 13. mai 2009. Sáttmálin inniber millum annað, at ST regluliga kannar hvussu stóðan er á brek-

økinum í Føroyum og hvussu gongst við at betra um umstøðurnar. Og tað er ymiskt, ið føroyingar mugu arbeiða við sambært ST.

- Summar viðmerkingar eru rættiliga tyngjandi fyri Føroyar. Fleiri hundrad føroyingar eru tunghoyrdir ella deyvir. Tað talið einans veksur, tí í dag eru vit áhaldandi umgird av larmi, ið ger at hoyrnin viknar, sigur Tóra við Keldu og leggur afturat.

- Men fyri tey er Kringvarpið bara atkomiligt í dokumentarsendingum. Tað er heilt óalmindiliga keðiligt fyri teir borgarar, tí øll kirkjugongd, øll ólavssøka, øll møtir, allar 25 minuttir sendingar, tíðindasendingar og annað er slett ikki atkomiligt fyri tey.

Tað er kortini ikki bara Kringvarpið, ið hevur trupulleikar við at veita eina góða tænastu til tey, ið eru tunghoyrd ella deyv.

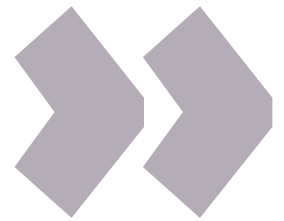
- Tá deyv fara undir útbúgving leggja tey skjótt merki til, at tørvurin á tímum verður ikki nøktaður, tí eftirspurningurin er ov stórur. Tað lögdu vit sum meginfelag eisini merki til í samband við tiltakið á altjóða brekdegnum, tá eingin teknmálstolkur var tøkur. Tað sigur eitt sindur um støðuna, tá eingin teknmálstolkur er á sjálvum altjóða brekdegnum, staðfestir Tóra við Keldu.

Fjallalandið

Fyri nøkur teirra, ið bera brek, kann sjálvt føroyska landslagið verður ein forðan í gerandisdegnum, vísir forkvinnan á.

- Vit eru eitt fjallaland, og tað merkir, at her eru so ótrúliga nógvar gáttir, trappur og kantar. Tað er ein stór avbjóðing á kaffistovum, matstovum, biografum og har sum fólk annars koma. Tað sum er alment fyri øllum, vilja vit so gjarna, skal vera atkomiligt fyri øll, sigur hon.

Sami ger seg galdandi í samferðsluni, har tey sum sita í rullistóli, ikki hava somu møguleikar

- Tað sum vit uppliva í okkara arbeiði er, at tá onkur kennir ein, ið ber eitt brek, so skilja tey betri umstøðurnar og tað, ið skal til. Tí er tað okkara ynski, at fólk verða meira opin um avbjóðingina og sjálvi seta orð á hvat tað er, ið skal til

at ferðast kring landið sum onnur.

- Um eg arbeiði í Havn og sat í rullistóli, so kundi eg ikki ferðast við bygdaleiðum. Tað harmast vit um, tí vit ynskja eitt samfelag, har tey tilboð landið bjóðar borgarum, skulu vera atkomiligt fyri øll. At tey, ið bera brek, merkja so fáa múrar sum gjørligt, sigur forkvinnan.

Fleiri batar

Meðan tað er lætt at finna at og vísa á nakrar av teimum manglum, ið eru í samfelagnum,